

שמאי ובית הלל אם מותר לאפותה בפסח. ואמרו רב או רבינו הקדוש, שהכוונה לאפיית פת מרובה, כלומר אפייה של הרבה לחמים.

והסיבה שנקראת פת מרובה בשם פת עבה, כי כשלשים הרבה יחד, העיסה עבה. א"נ במקומו של התנא ששנה מחלוקת זאת, היו רגילים לקרות לפת מרובה, בשם פת עבה.

ובית שמאי לא אסרו משום שיש בדבר חשש חימוץ [כגון שאופה מצות דקות שאין בהם חשש חימוץ], והסיבה שאסרו, כי יש בדבר טירחה, **ובין בפסח בין בשאר יום טוב** אסרו לעשות זאת, **כי לדעתם אסור לטרוח ביום טוב טירחה שלא לצורך. ובית הלל מתירים**^א.

ומבואר במשנתנו, שמהטעם שאסרו בית שמאי לאפות בכל יום טוב פת מרובה, אסרו לאפות בכל יום טוב פת עבה, כי גם באפיית פת עבה יש טורח, ואסרו כל דבר שיש בו טורח מרובה.

עוד מבואר במשנתנו, שגם זה אחד משלושת הדברים שבהם החמיר רבן גמליאל כבית שמאי, שכך נהגו בבית אביו, מימיהם לא היו אופים פת גדולה ועבה, אלא פת דקה.

ואמרו לו חכמים, מה נעשה לבית אביך, שהיו מחמירים על עצמם, ומקילים לכל ישראל, להיות אופים פת גדולה [=גריצין] וחררין [=שאופים על הגחלים].

כיבוד קרקע בית המטות ביום טוב

בזמנם לא היו קרקעות הבתים מרוצפות, והיו מהלכים בבתים על הקרקע עצמה.

ולדעת חכמים בכל מקום **אסור** לכבד [=לטאטא] את קרקע הבית ביום טוב, משום שהמכבד את הקרקע, מכניס עפר לגומות, ומשווה אותם, והשוואת גומות בקרקע הבית, היא בכלל מלאכת בונה.

ובמשנתנו מבואר, שרבן גמליאל מיקל בדבר זה, ומתיר לכבד את הקרקע של בית המטות, הוא המקום שבו היו סועדים ומסובים על גבי מטות. [וזהו אחד משלושה דברים שרבן גמליאל מיקל בהם].

^א פירש רש"י, ובית הלל מתירין, משום דאמר רבי שמעון בן אלעזר, ממלאה אשה תנור פת ... ולא נהירא ... לכן נראה לי דפת מרובה דקאמר, היינו פתים גדולים ביותר, ועושה לצורך חול, הואיל ואין בו טורח כל כך ... [תוס'].